

DOMEK (110) *sb m*

-o- (8), -ó- KochMRot (2); e jasne.

sg N domek (21). ◇ G domku (25), domka (1) RejZwierz 34v [w rymie]. ◇ D domkowi (1). ◇ A domek (20). ◇ I domki(e)m (3). ◇ L domku (24). ◇ pl G domk(o)w (2). ◇ A domki (6). ◇ I domki (1). ◇ L domkach (4) CzechRozm, ZapKościel, KochMRot, SkarKaz, domkoch (2) RejZwierz, BielKron.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Dem. od „dom”:

1. *Mały dom, budynek, przybudówka, chatka, chałupka; mieszkanie, własny kącik; domuncula* Murm, Mymer¹, Mącz, Calep, Cn; *aedicula* Mącz, Calep, Cn; *casa* Murm, BartBydg; *attedgia, mansiuncula* Mącz; *aedificatiuncula, domuscula* Cn (87) : Przydało się dnia iednego/ Wyfzła liżkáz z domku fwego BierEz H3; OpecŻyw 44; Murm 130, 137; Mymer¹ 30v; BartBydg 23b; RejRozpr D4v; ofthathek tego plothna yefth wdomku v thumu nad fthawem LibMal 1552/171v; Y wżrzał piękny domek á on władku ftoi RejWiz 126v, A6v, 46, 64v [2 r.], 65, 107 (13); Leop 2.Mach 8/33; PAni iednemu rzekłá/ rádábych widziálá/ Abych cie też wždy kiedy w fwoim domku miálá. RejFig Aa4v; BibRadz 1.Mach 4/38, 2.Mach 8/33; Attegia, Mały domek/ Chałupká Yátká. Mącz 18d, 3d, 94c, 207b; HistRzym 20; owa iefzczę y oney nędze fwey co trochę miał w domku fwoim/ y tego odbiezał RejPos 301, 36v [2 r.], 177, 275v [2 r.], 351; iefli čás ieft/ nowinki pokopác/ gnoyku powozić/ domkow/ chlewikow poprąwić RejZwierz 110v, 27v, 37, 110v, 126v, 151v (11); CzechRozm 249; ModrzBaz 32; Raz idąc przez vlicę w Florencyey/ vyrzał ná iednym domku vbogim Aniołá SkarŻyw 413, 413, 566, 593; ZapKościel 1580/6v, 1588/83v; KochMRot A4; PudlFr 47; Calep 30b, 339b; GostGospPon 170; SkarKaz 551a; KlonWor 35; Skoro w fmutny grob mężá fwoiego ząwárłá/ Więcey fię w domku fwoim oná nie otwárłá ZbylPrzyg B2v.

W charakterystycznych połączeniach: *do domku przyść (2), wejść (2), wniść; domek opuścić, zbudować; iść w domek; mały (3), nędzny, piękny, prosty (2), sprochniały, stary, ubogi, własny (2), zły domek; niedostatek domku.*

Zwroty: »w domku mieszka(wa)ć« [szyk zmienny] (5): LibMal 1544/92, 1549/150, 1550/152; Vítawił to [papież] między inemi vítawami/ áby kfięza przy kościelech w domkoch fwych mieszkáli BielKron 166v; RejZwierz 32v.

»przyjąc [kogo] w domek« (1): Iáko fie sfáło [...] oney niewiefcie Sareptáńskiey/ ktora była przyięłá Heliafzá w domek fwoy/ gdy vciekał przed złym krolem z gárdłem fwoim. RejPos 113.

»siedzieć (a. siadać) w domku« (3): tho niechay będye nawiętfze kochánie twoie/ co naczefciey fiádác w domku fwoim/ á nie włóczyć fie po terminoch iáko z wilkiem po kolędzye. RejPos 306; RejZwierz 172v, 177.

Wyrażenie: »domek chłopski, kmiecy« [szyk 1 : 1] (1 : 1): GórnDworz Bbv; Ták y my podłemi ludźmi w fzpitalách/ w fzkolách/ [...] we wsiách y kmiecych domkách/ nie gardźmy. SkarKaz 84a.

W przen (5) : GórnDworz I; Azálz ty nie małz czym tego przyczyrniálego domku fwego tey ftárości fwoiey záchędożyć á nadobnie záfárbowác? RejZwierz 172v.

Wyrażenie: »domek sprochniały świata tego« (2): á ciesz sie onemi słowy Páwła świętego/ który sie też bárzo pilnie kwápił s tego domku sprochniałego światá tego do tego tám wiecznego domu swego *RejZwierc* 177v, 177v.

Szereg: »domek abo mieszkanie« (1): y onże [*Duch święty*] w niey miałto nafienia był/ y onże też łobie sam domek ábo mieżkánie/ to iest ciáło spráwił. *CzechRozm* 156v.

Przen (7) :

a) Niebo, raj, mieszkanie wieczne (3) : Iákież thám wdzięczne będzie odpoczynienie twoie w onym domku twoim dziwnemi rołkořzámí ozdobionym á ochędożonym? *RejZwierc* 126v, 177v.

Szereg: »dom a odpoczynienie« (1): gdyż iuż idzieřz iáko z dálekiego pielgrzymřtwá do domku swoiego á do odpoczynienia swoiego. *RejZwierc* 146.

b) Serce, dusza, ciało człowieka jako mieszkanie Boga (4) :

Wyrażenie: »domek serca (a. serdeczny)« (2): chędożę iuż domek sercá mego iáko mogę/ wyrzuciłem Pánie wřzytki moje grzechy *SkarKaz* 161a, 161a *margin*.

Szereg: »domek abo (to jest) przybytek (serca)« (2): A ták moy miły Krześciáńki człowicze/ ktorykolwiek domek swoy/ to iest/ przybytek sercá swoiego/ [...] chczelřz poświęcić Pánu Bogu swemu *RejPos* 349v; *CzechRozm* 156v.

2. Budynek przeznaczony na jakiś cel (3) :

Zestawienia: »gościny domek« (1): Cauponula, Kárczemká/ Gořciny [!] domek. *Mącz* 42c.

»domek do potrzebowania« (1): Forica, Pořpolity fácret/ álbo domek do potrzebówania/ Latrina autem *Mącz* 134a.

»szynkowny domek« (1): A niechcąc ábyřmy was w nocy przebudzáli/ Do Szynkownégo domku częřtochmy chadzáli *PudłFr* 8.

3. Rodzina, domownicy; gospodarstwo, sprawy domowe; majętność (19) : A gdy sie domek wyniřřczy Tedy ty pánie w garłc piřczy. *RejRozpr* H4, Cv; *RejWiz* 64v *margin*, Cc5; GDy go ieden [rycerz] żáłował/ iż nie miał potomká/ Rzekł [król]/ y ia máłá rádořc też znam s twego domká. *RejZwierc* 34v, 77, 141v; To iuż potym tám odpráwiřzy domek y potrzeby iego/ mozeřz y przeieřdzek/ y wdzięcznych bieřiad/ y między przyiációły y w domku swoim wřżyć. *RejZwierc* 110v, 42, 109, 131v; Tám nieprzebrána komorá/ Y piwnicá/ y oborá. Dořtánieć wam do nowégo/ W dómkách wřzyřtkiégo dobrégo *KochMRot* A4v.

W charakterystycznych połączeniach: odbieżeć domku; domek poczciwy (2).

Zwrot: »domek postanowić« [*szyk 1 : 1*] (2): Domek swoy pořtánowił czeřladkę rořpráwił/ Ná czym ktory przeřtác ma zá zdrowia wřtáwił. *BielKom* D; *RejWiz* 80v.

Wyrażenie: »pasterz domku« (2): *RejAp* 18; Pátrzáyże też ty z ořoby swey káždy nędzny człowicze/ żeř iesth pářterz domku twego/ dziátek y czeřladki twoiey. *RejPos* 124.

Szeregi: »domek (dziatki) i (albo) czeřladka« (3): *RejAp* 18; bo wřdy káždy powinien liczbę dáć z domku swego/ z dzyátek y s czeřladki swey *RejPos* 346v, 124.

»domek i obchod« (1): Bo nie rozumiey ábyć thu Pan wołáł ná cię nářláduy mię/ ábyř wnet odbieżawřzy domku y obchodu wřzyřtkiégo twego miał bieğáć řzukáiąc go po światu *RejPos* 325v.

»domek i wszystko zebranie« (1): A pewnie thego bądź iŃt á beŃpieczen/ iŃ domek twoy y wŃzythko zebranie twoie zówŃdy będye ná wielkim baczeniu v Páná twe⁸⁰ *RejPos* 296v.

4. *bot.* (1) :

Zestawienie: »domek zaięcowy« = *Crepis tectorum* L. (*Rost*) (1): niektorzy zowę tho ziele domkiem zaięcowym/ á drudzy Pałaczem zaięcowym *FalZioł* I 106a.

5. [*Oprzęd, kokon:* Iedwabne robaczki czynię łobie domki okręgle, w ktorých vmieraia. *UrzędowHerb* 383 (*Linde*).]

Synonimy: 1. *chałupka, komora, mieszkanie;* 2. *zest.* »goŃcinny domek«: *karczemka*, »domek do potrzebowania«: »pospolity sekret«; 4. *zest.* »domek zaięcowy«: »pałac zaięcowy«.

Cf DOMCZYNA

SB